DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* 10.— rec. voor *Soerabaya*, en *f* 12.— rec. franco per post.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor den geheelen jaargang.

WOENSDAG 4 JUNIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 23. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1856.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

Van den 24sten tot en met den 28sten Mei 1856, Nos. 42—43.

Bij koninklijk besluit van 6 April 1856 no. 64, is benoemd tot lid in den Raad van Nederlandsch Indie mr. A. Prins, thans algemeene sekretaris.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot lid der sub-kommissie van onderwijs te Rembang, A. A. T. Mounier, predikant voor de dienst in Nederlandsch Indie, tijdelijk belast met de waarneming der dienst van predikant bij de protestantsche gemeente te Rembang en te Japara.

Tot derden kommies bij de algemeene rekenkamer, de klerk bij dat kollegie J. H. Stoltman.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk bij den pakhuismeester, tevens soutverkoop-pakhuismeester en venduschrijver, te Ternate A. G. Pietersz.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den resident van Banka A. M. Bousquet en aan den kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures L. H. van der Ven.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der artillerie A. W. van Haeften.

Eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie L. J. M. Smets.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de architekt der genie der derde klasse B. Hackert.

BEVORDERD:

Tot eersten luitenant-kommandant der dragonder-lijfwacht van Z. H. den sultan van Djokdjokarta, de tweede luitenant-kommandant van dat korps A. C. E. Ellinckhuijsen.

GOEDGEKEURD

Dat door het Militair Departement,

ZIJN GEPLAATST:

BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 1ste bataillon, de tweede luitenant W. J. Havenga.

Bij het 11de bataillon, de tweede luitenants W. Godin en J. H. C. Godin; allen onlangs uit Nederland aangekomen.

ZIJN OVERGEPLAATST:

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE,

De betaalmeester eerste klasse G. Bennink, als onderintendant tweede klasse.

De aspirant-betaalmeesters J. Mulder en jhr. J. C. von Schmidt au Altenstadt; als aspirant-intendanten.

BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 4de bataillon (Willem 1), de kapitein J. H. F. von Stietz van het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Banjermassing).

Bij het 5de bataillon (Samarang), de kapitein J. W. C. Kern, van garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Fort Erfprins).

Bij het 12de bataillon, de kapitein J. P. Gozenson, van het 7de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de tweede luitenant J. F. de Ranitz, van het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Fort Erfprins).

Bij het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling (Cheribon), de kapitein F. M. S. van Zuijlen, van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling, de eerste luitenant P. F. L. von Hombracht, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust.

Bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Bandjermassing), de kapitein H. A. Termijtelen, van het 4de bataillon.

De buitengewone *Javasche Courant*, van Donderdag 22 Mei, bevat het besluit van Z. M., waarbij de heer Ch. F. Pahud tot gouverneur-generaal van deze gewesten wordt benoemd.

2° Het door Z. M. aan den heer Mr. A. J. Duymaer van Twist, op zijn verzoek, eervol verleend ontslag, als gouverneur-generaal van Ned. Indie.

3° De proclamatie van de overdragt van het bestuur door Z. Exc. Mr. Duymaer van Twist in handen van Z. Exc. den nieuw benoemden gouv.-generaal C. F. Pahud.

(*Voor het land.*) De ondergeteekende Resident van Soerabaya, brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op Maandag den 16den Junij 1856, ingevolge magtiging bij Gouvernements besluit van 9 Mei 1856 N°. 21, des morgens ten half negen ure te Gedek en Kedoong-Soro, gelegen in het district Kaboon, afdeeling Modjokerto, Residentie Soerabaya, door den vendu-meester van Modjokerto, voor rekening van den lands publiek en voor afbraak zullen worden verkocht, eenige bamboezen loodsen en woningen gedekt met alang alang en gedeeltelijk met pannen, staande op houten stijlen.

SOERABAYA, 3 *Junij* 1856. *De Resident voornoemd*, VREEDE BIK.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Vrijdag den 6den Junij.

Voor een der pakhuizen van de Heeren Adam & Co te Kaliemaas.

Op Zaturdag den 7den Junij.

Voor de woning van den kapitein Belle in het officiers kampement No. 33.

Op Dingsdag den 10den Junij.

Voor de toko van de Heeren Reijst Cramer & Co in de stad.

Op Woensdag den 11den Junij.

Voor de woning van den Heer Schreuder te Kebalen.

OPROEPING VAN CREDITEUREN

Van wijlen F. Mandel en J. C. Jensen, door agenten der Soerab. wees- en boedelkamer te Probolingo, binnen 3 maanden na 10 Mei.

Van wijlen de inlandsche vrouw Riesa, door het collegie van boedelmeesteren, binnen 3 maanden.

SOERABAYA, den 4den Junij.

— Wij hebben met vele anderen ons over de stroefheid verwonderd van het artikel, *Java-Bode* n°. 42, waarbij het vertrek van den afgetreden Gouverneur Generaal werd medegedeeld. Te meer moest dit bevreemding wekken, daar men verzuimde den belangstellenden lezer te berigten dat de oud-gouverneur-generaal verzocht had, zonder eenig vertoon van ceremonieel te vertrekken.

Wij willen wel bekennen dat de volgzaamheid in deze van den *Java-Bode* ons bij den aanvang een pijnlijken indruk heeft gemaakt, het is ons des te aangenamer, het volgende latere berigt van dit blad te plaatsen:

Van verschillende zijden is ons de aanmerking gemaakt, dat wij in ons vorig nommer zoo weinig woorden aan het vertrek van den afgetreden Gouverneur Generaal, den heere Mr. A. J. Duymaer van Twist hebben gewijd en heeft men daaruit wel gevolgtrekkingen willen maken, die geenszins met de hoogachting en erkentelijkheid, die wij voor H. D. persoon koesteren, overeenkomen. Immers, indien iemand, dan heeft de *Java-Bode* redenen tot die hoogachting, tot die erkentelijkheid. Onder H. D. bestuur toch zag ons blad het eerst het licht en voortdurend mogt het zich verheugen in de welwillende bescherming van den afgetreden Gouverneur Generaal. Gaarne hadden wij dan ook onze, nu stille wenschen voor H. D. behouden overtogt naar Nederland. voortdurende gezondheid, voorspoed, en zelfvoldoening, na de zware taak, die op hem rustte, te hebben afgeweven, openlijk geuit en daarbij de opregte betuigingen onzer erkentelijkheid gevoegd dan ééne omstandigheid heeft ons hierin tot hinderpaal gestrekt. De afgetreden Gouverneur Generaal had voor alle eerbewijzingen bij H. D. vertrek bedankt. Blijkbaar lag hierin opgesloten, dat het H. D. aangenaam zou zijn, dat van dat vertrek zoo weinig mogelijk ophef werd gemaakt en uit dien hoofde hebben ook wij vermeend ons te moeten bepalen tot de weinige woorden, dienaangaande in ons vorig nommer te vinden.

DJOKDJOKARTA. — In den morgen van den 6den Mei jl., is alhier overleden jhr. mr. W. D. E. de Geer, resident van Djokdjokarta; het stoffelijk overschot is den volgenden morgen met de meeste plegtigheid ter aarde besteld. De lijkstaatsie werd vergezeld door Z. H. den sultan van Djokdjokarta, den pangeran adhipati Pakoe Alam, al de prinsen van het hof en de Europesche ingezetenen der residentie.

REMBANG. — Onder dagteekening van den 20sten dezer wordt van Rembang medegedeeld, dat zekere inlander Nojo Sentiko, van Sedan, die zich in den laatsten tijd veel met bidden had bezig gehouden, een paar dagen te voren door den wedhono dier plaats opgeroepen zijnde, geweigerd had aan die oproeping te voldoen en dat, toen dezelve herhaald werd, hij de zendelingen van den wedhono door een twintigtal gewapende inlanders op de vlugt had doen drijven.

De wedhono had zich daarop in persoon derwaarts begeven, ten einde zich van Nojo Sentiko te verzekeren. Deze was echter met een dertigtal volgelingen op de vlugt gegaan, met het doel om te trachten de bosschen van Djepon, onder Blora, te bereiken.

Door den wedhono steeds vervolgd, hield hij onder weg stand en kwam het tusschen beiden tot een treffen, waarbij de wedhono door een geweerschot het leven verloor en nog drie inlanders, waaronder een zijner zoons, gewond werden. Daarna staken zij eenige woningen in de dessa Merak en eene tabakschuur van den ondernemer de Voogt in brand en vervolgden hunne weg naar de grenzen van Blora. Ten gevolge van de aan den regent in Blora gegeven bevelen om zijne grenzen te bewaken, werden de vlugtelingen genoodzaakt terug te keeren om hunne toevlugt in het distrikt Djatirogo te zoeken, alwaar insgelijks bevel tot aanhouding was gegeven, zoodat men verwachtte dat deze personen weldra in handen der policie zouden vallen.

Volgens nader ontvangen berigten is het, na een plaatselijk gehouden onderzoek, gebleken, dat het verzet van den inlander Nojo Sentiko tegen den wedhono van Sedan, geen ander doel had dan om zich op dat hoofd te wreken, bij wien hij gedurende eenige jaren als volgeling in diens was. Een jaar geleden was hij door den wedhono, onder beleedigende uitdrukkingen en bedreigingen weggezonden, waardoor een haat ontstond, die als de aanleiding van de bovengemelde wraakneming wordt beschouwd. Nojo Sentiko had zich sedert dien tijd afgezonderd en zich in het ontoegankelijkste gedeelte van het bosch, bij de zuidelijke grenzen van het distrikt Djatirogo, nedergezet, alwaar hij met eenige bloedverwanten woonde en zich, zoo als hiervoren is gezegd, met bidden bezig hield. Daar kwamen verscheidene personen bij hem om een talisman te ontvangen, als waarborg tegen ziekte, misgewas, enz.

Toen hij nu de eerste oproeping van den wedhono ontving, wist hij zeer goed dat zij bij weigering zou herhaald worden, waarom hij een dertiental zijner aanhangelingen bij zich hield en daarmede de zendelingen bij de tweede oproeping op de vlugt dreef. Daarna was de wedhono met twaalf volgelingen met pieken en twee geweren op weg naar Nojo Sentiko gegaan, welke laatste zich intusschen met zijne volgelingen naar het bosch had begeven.

Onder weg viel het bovenbeschreven gevecht tusschen Nojo Sentiko en den wedhono voor.

— Het strekt ons tot genoegen, onzen lezers te kunnen mededeelen, dat, dezer dagen, door het gouvernement, aan Dr. A. L. Gastman, Directeur van het Instituut te Herwijnen, in de afdeeling Buitenzorg, tot ondersteuning van dat Instituut, gedurende de jaren 1856, 1857 en 1858, een subsidie van twee duizend gulden 's maands is verleend, — onder verpligting, dat het kost- en schoolgeld, tot dus ver op *f* 900 's jaars bepaald, alsnu zal worden verminderd tot op *f* 720 's jaars.

Genoemde Directeur heeft hiervan, bij circulaire van den 16den dezer maand, aan ouders en voogden berigt gegeven. Wij hopen en verwachten, dat deze weldadige maatregel der regering, de gewenschte heilzame vruchten zal opleveren, dat de vermindering der kosten, voor vele ouders, die daarvan tot dus ver geen gebruik konden maken almede de gelegenheid zal openstellen, om hunne kinderen aan het gymnasiaal onderwijs te Herwijnen, te doen deelnemen.

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 22 Mei jl.:

Voor eenige dagen verspreidde zich alhier het gerucht, dat zekere Ba Bayan, die wegens veediefstal verbannen was, zich wederom in zijne vroegere woonplaats, de kampong Tji-penboean, op het land Soekaradja dezer afdeeling, vertoond had.

Dit bevestigde zich Maandag den 19 Mei jl., toen hij in de woning van Ba Daimien in de gemelde kampong kwam; — deze gaf er aanstonds kennis van aan de policie en spoedig was Daimien's woning door pentjalangs (onbezoldigde policie dienaars) omringd. Ba Baijan, die weldra bemerkte, dat hij verraden was, wapende zich met een gollok en opende eensklaps eene achterdeur, waar zekere Nata had post gevat, die den vlugteling met een aantal stokslagen ontving. Alle pentjalangs kwamen daarop ter hulpe, doch Ba Baijan besloot zijne vrijheid tot het uiterste te verdedigen. Hij zwaaide wanhopig met zijn wapen in het rond, trof meermelden Nata even boven zijn gordel, maar werd weldra door zekeren Ba Samioen met een toembak (lans, piek) in de regterzijde getroffen, zoodat hij na eenige oogenblikken den laatsten adem uitblies.

Nata is ter verpleging naar het hospitaal ter hoofdplaats vervoerd, waar hij naar alle waarschijnlijkheid spoedig van zijne wonde, die hoewel niet gevaarlijk, nogthans breed en diep is, zal genezen.

— De keizer van Rusland heeft het kommandeurskruis der orde van St. Anna geschonken aan den heer Donker Curtius, het hoofd der Nederlandsche factorij op Decima (Japan). Deze vereerende onderscheiding is een wel verdiende belooning voor de uitstekende diensten, door dezen verdienstelijken ambtenaar bewezen aan de verschillende eskaders welke in de laatste jaren de Japansche zeeën bezocht hebben, en waaronder zich, gelijk men zich zal herinneren, een Russisch smaldeel bevond, onder de bevelen van den admiraal Poutiatine.

— Men leest in den *Java Bode*:

BATAVIA. — Het volgende staaltje van geslepene afzetterij, door Inlanders gepleegd, achten wij wel de vermelding waardig.

Op den 11 Mei, des avonds ongeveer ten 11 ure, kwam aan de woning van Pangerang Sjarif Hamid op het Molenvliet digt bij de stad, terwijl hij in de pendopo voor dezelve zat te eten, een even als een volgeling van een Inlandsch hoofd net gekleede inlander en overhandigde een brief, terwijl hij op den trap bleef staan. Op de vraag van wien die brief kwam, antwoordde de brenger, van den regent van Serang, die zich thans ten huize van den assistent-resident te Meester Cornelis bevindt en u om een rijtuig laat verzoeken, dewijl hij bij u wenschte te vernachten. De regent is, ging de verhaler op den meest mogelijk vrijmoedigen toon voort, met den resident van Bantam in commissie naar Buitenzorg geweest, en daar de resident over Warong Goenong is teruggekeerd, langs een weg onrijdbaar voor rijtuigen, heeft hij (de regent) de terugreis over Batavia aangenomen, en, bij u wenschende te logeren, last gezonden naar Serang, om zijn reiswagen naar uw huis te zenden. Ook laat de regent u verzoeken hem *f* 200 te zenden, dewijl hij een paar horlogien heeft gekocht en geen geld genoeg bij zich heeft om die te betalen. De brief hierop opengemaakt zijnde, zoo bevond men den inhoud, geschreven in het Maleisch met Nederduitsche karakters, gelijkluidend aan de gezegden van den brenger, aan wien in den brief verzocht werd dat geld ter hand te stellen. Daar de briefbrenger ten volle bekend scheen te zijn met de vriendschappelijke betrekking, tusschen den Regent van Serang en den Pangerang bestaande, zoo aarzelde deze laatste ook niet aan dit verzoek te voldoen, gelastte een rijtuig met vier paarden in te spannen en wilde een lid zijner familie mede zenden, om den regent af te halen, doch de briefbrenger maakte de opmerking, dat dit zeer moeijelijk gaan kon, alzoo bedoelde regent nog door twee hoofden vergezeld was en een paar koffers bij zich had, die wel al de ruimte in het rijtuig zouden innemen. Hierop werd hiervan afgezien en terwijl het rijtuig ingespannen werd, de vermelde *f* 200 aan den briefbrenger ter hand gesteld. Dan toen men met het inspannen gereed was, zocht men te vergeefs overal naar hem, — hij was en is nog verdwenen. Dit wekte argwaan op, dan zekerheid willende hebben of hier ook bedrog plaats had, zond Pangerang Sjarif Hamid het rijtuig naar Meester Cornelis, doch daar was geen regent van Serang aanwezig.

De zaak is daarop onmiddelijk bij de politie bekend gesteld. Er bestaan wel eenige vermoedens doch zekerheid nog niet, hoezeer wij niet twijfelen, dat zij door haren bekenden ijver wel eerstdaags tot klaarheid gebragt zal worden.

— Wij hebben met verbazing gelezen in de *Java-Bode*, dat men te Batavia een aantal nieuwsgierige Gala-gangers, zelfs leden van de Schouwburg-Directie, heeft afgewezen en teruggezonden, ook met geweld van wapenen en krijgsvolk niet omdat zij *zonder geld* driest wilden binnen dringen of de orde verstoren, maar omdat zij niet gekleed waren *volgens tenue*, door de tooneelspelers vastgesteld, namelijk in *zwarte* broeken en *witte* dassen.

Het komt ons voor, dat deze nieuwe orde van zaken in betrekking staat met eene scheepslading *witte* doeken en *zwart* laken, voorzeker pas gearriveerd bij eenige der vroegere tooneelspelers, thans in sedentaire betrekkingen. Wij wenschten alhier wel verschoond te blijven van zulke nieuwe wetten en wetgevers, wetgevers die, bij gebrek aan inkomsten tot voldoend royaal onderhoud, gewoonlijk ten laste komen der gemeente; wij mogen hoopen dat de verlichting niet zóódanig te Soerabaya op dusdanige wijze doordringe, want op Java komt zij uit het westen.

Zou men ook de militairen, of ook wel Chinezen of Javanen hebben ofgewezen? Deze toch dragen de door de tooneelspelers geimproviseerde gala tenue niet; of is hieromtrent bij hen, *uit edelmoedigheid*, dispensatie verleend.

Deze gala-wet, voor de komedie, uitgevonden door besoldigde tooneelspelers, doet on denken aan het reglement van pracht en praal op 30 December 1754, uitgevaardigd door den Gouverneur-Generaal Jacob Mossel en waarop wij onze lezers in volgende nommers zullen vergasten. (Vooraf echter willen wij mededeelen dat onze bron daartoe is *openbaar*, in 1789, gedrukt bij Abraham van Paddenburg te Utrecht.)

— Wij vinden in de *Java-Bode* een droevig ongeval aangekondigd, namelijk het verlies van het geheugen van een oud gast, die niet meer kan piekiren wat *gala-tenue* te *Batavia*, bij de *tooneelspelers* beduidt. Uit consideratie van de ingeroepene menschlievendheid tot wederopsporing van dat verloren geheugen, wijzen wij op art. XXXV van 't Reglement van pracht en praal, No. 7754, dat luidt: „dat mindere dienaren dan effectieve opperkooplieden, *geene* rokken, of broeken, of camizolen mogten dragen — namelijk van fluweel of zijde, — sub poene van 300 tot 500 Rijksdaalders boete." Hier wordt van geene *witte* broeken gesproken, en nergens worden de *halzen* aangeroerd.

NEDERLAND.

— Bij besluit van den 13den is bepaald, dat tot aanvulling der landmagt in de overzeesche bezittingen, in den loop van dit jaar, 1400 militairen zullen worden uitgezonden.

— De baron van Lijnden, adjudant en de baron van Hardenbroek, ordonnans-officier van Z. M. den koning, zijn van hunne zending naar den Keizer van Japan, in goeden welstand in de residentie teruggekeerd.

— *Dedemsvaart*, 4 Maart. Dat het bijgeloof ten platten lande nog al vrij sterk heerschende is, daarvan levert het volgende weder een sterk bewijs. Eene vrouw uit het naburige Zuidwolde verhaalde ons onlangs, dat haar, toen hare zonen hadden moeten loten, door eene voorname boerin dier plaats een zeker werkend middel was aan de hand gedaan om de lotelingen vrij van de dienst te krijgen. Men moest n. l. eenen vierkanten boekweiten korrel zoeken te krijgen en die in den boord van het hemd om den hals naaijen; dit hemd op den dag van loting dragende, zullen de lotelingen een vrijlot trekken. De raadgeefster had door dit eenvoudige middel hare drie zonen vrij gekregen.

— *Nieuwediep*, 10 Maart. Heden middag is hier van Harderwijk aangekomen een detachement koloniale troepen, sterk 150 man, onder bevel van den van verlof terugkeerenden cavalerie-officier van het Oost-Indische leger, H. Bentinck, om met het Nederl. koopvaardijschip *Nieuwholland*, gezagv. van der Tuk, te worden overgevoerd naar Batavia.

— Voor de noodlijdenden ten gevolge van aardbevingen, brand, enz., in den Molukschen Archipel, is bij het departem. van koloniën nader ontvangen, als voorloopige opbrengst der door den heer C. W. Mieling, alhier, opgerigte loterij *f* 12,000, bedragende het geheel der giften thans *f* 18,432.24.

— In de *Zuid-Afrikaan* van 4 Februarij 1856 leest men het volgende:

„Committee van Weldadigheid voor de lijders door de Overstroomingen in Holland. — Dadelijk na de aankomst van het schip *de Nile*, op deszelfs terugreis naar Engeland, kwam gemeld committee bijeen en besloot om van het reeds door hetzelve ontvangen bedragen, dat door de bijzondere hulp en medewerking van de leeraren der hervormde Kerk binnen de kolonie en over hare grenzen, en eenige vrienden de aanzienlijke som van £ 1,238 beloopt — vooreerst de som £ 1,200 in Gouvernements Wissels, aan het Committee in Holland over te maken en het resterende te laten volgen zoodra de nog verwacht wordende penningen zullen zijn ingekomen."

— Naar men verneemt, krijgt het plan, om een ijzeren spoorweg aan te leggen tusschen het Nieuwediep en Amsterdam, in verbinding met den Rijn-spoorweg eenige meerdere wezenlijkheid; althans er zijn op dit oogenblik een paar Fransche ingenieurs aan den Helder, die verschillende opnemingen en opmetingen hebben doen bewerkstelligen, welke tot dat plan in betrekking staan; zoodat naar men vooronderstelt, dit werk door Fransche kapitalisten tot stand zal worden gebragt.

— Bij het rooijen van eenige boomen in het gehucht de Westerwijk, onder de gemeente Hilvarenbeek gelegen, vond men nabij de St. Lambertus-kapel in gemeld gehucht, als een overblijfsel der oudheid, negen urnen of lijkbussen, gevuld met asch en beenderen, die misschien voor den oudheidkundige niet zonder waarde zijn. De landlieden, met deze zaken gewoonlijk onbekend, hebben ze weder op hare vorige plaatsen gezet, zonder die verder te onderzoeken.

— De ongewoon lage waterstand te Naarden, lokte eenige ingezetenen der stad tot eene wandeling langs het zeestrand en kwam men omstreeks ebtijd op de plek, waar vóór ruim vijf eeuwen Oud-Naarden zich met zijne torenspitsen verhief. Het water was ongeveer een half uur ver zeewaarts afgeloopen en de straten van Oud-Naarden, veelal uit kleine en kleinere keijen bestaande, werden door het gezelschap betreden. Op verschillende afstanden, ter zijde van het plaveisel, zag men een tiental waterputten, zamengesteld uit nog gave, dikke, goed ineengevoegde eikenhouten duigen. Elders ontmoette men een kolossalen van voren geschonden leeuwenkop van duifsteen, en voerde dien mede, alsook een paar afgehakte duigen van een der genoemde waterputten. Verder onderscheidde men duidelijk op een verbrijzelde grafzerk een kelk en wijnbeker; op een ander brok, oud-gothische karakters en den engel der opstanding enz.

Gelukkig is deze toestand nu veranderd en zien wij onze havens en vaarten niet meer droog liggen.

— Uit de West Ind. koloniën ontvingen wij de volgende berigten:

PARAMARIBO, 21 Februarij. Eene buitengewone droogte heerscht thans alhier. Sedert medio Januarij zijn wij geheel van regen verstoken. De plantaadjen hebben daardoor veel te lijden en de kost is bijzonder duur. Voor den banan moet men op de markt 80 c. per bos betalen: een prijs, die voor de mindere klasse zeer drukkend is.

De gezondheidstoestand is vrij voldoende; de sterfte onder het scheepsvolk heeft opgehouden.

Op de plant. *Rozenburg*, in Boven-Commewijne, heeft op den 15den dezer een zware brand het molengebouw, kookhuis en steilerij, een prooi der vlammen gemaakt.

De emancipatie-kwestie heeft onder de slaven hier en daar gisting te weeg gebragt. Op de plantaadjen *Hamburg* en *Broederschap*, in Saramacca, hebben de negers in massa verklaard, niet meer in slavernij te willen arbeiden, daar, zoo zij meenen onderrigt te zijn, de hooge regering in Nederland hunne vrijmaking heeft bevolen; doch sulks door de administrateurs van plantaadjen hun wordt onthouden. De burgermagt in de divisie heeft moeite gehad om die slavenmagten tot bedaren te brengen, en niet zonder dat een groot aantal der negers van pl. *Hamburg* geducht zijn gezweept geworden, is de orde hersteld geworden. Van de plant. *Broederschap* hebben, naar wij vernemen, *zes* der beste negers hunne vrijheid in de bosschen gaan opzoeken. — Op de plant. *Anna Catharina*, in Matappica, heeft ook verzet der slaven plaats gehad. Derwaarts is de procureur-generaal geweest en heeft ook ligchamelijke kastijding (in den regel het voorbeschikte lot der slaven) plaats gevonden. Op de koffijplantaadje *de Nieuwe Grond*, aan de Dommewijne, heeft eene weigering der slaven, om naar de suiker-plant. *Sardam* overgebragt te worden, tot ernstige gevolgen aanleiding gegeven. Bij den aankoop van 't effect, hebben de negers aan hunnen meester, op diens aanzoek, verklaard, bereid te zijn om op de suiker-plant. *Sardam*, bij beurten, te gaan arbeiden, doch verzochten om niet van hunnen grond (de plantg. *de Nieuwe Grond*) geheel verwijderd te worden. — Die voorwaarde werd door den administrateur en mede-eigenaar aangenomen. Een gedeelte der slaven werd ook op *Sardam* gebragt, en hebben zij aldaar eenige maanden gearbeid. — Toen zond men om een tweede bezending van de *Nieuwe Grond* af te halen; doch de negers, hetzij te regt, of te onregt, vermoedende dat de administrateur het plan had gemaakt om hen allen naar het suiker-effect over te voeren, zeiden, dat zij bereid waren, even als de reeds vertrokken, op *Sardam* te gaan werken, doch dat dezen eerst terug moesten gebragt worden op hun effect (*de Nieuwe Grond*). De administrateur weigerde zulks. Daarop volgde bedreiging, en uit deze kwam verzet der slaven voort. Men sprak van de stoomboot te sturen, om hen allen met de sterke hand naar *Sardam* over te brengen. Het gevolg was, dat 20 of 21 der beste slaven hunne vrijheid in de bosschen zijn gaan opzoeken. De overigen zijn werkelijk na behoorlijke kastijding, onder den invloed der policie, naar *Sardam* overgebragt.

Men wordt huiverig bij zulke voorvallen, want, wat is nog tot eene algemeene uitbarsting noodig, als men nagaat dat de negers van de plant. *Hamburg* gewapend waren, toen zij hunne vermeende vrijheid vorderden? Zal men nu nog met het emanciperen dralen, in de hoop, dat de slavenhouders daartoe zullen medewerken? Deze zijn meestal administrateurs, en hunne jaarlijksche voordeelen (sommigen trekken van *f* 20,000 tot *f* 25,000 's jaars, andere meer), en hunne willekeurige magt, zijn te groot, dan dat het regt en de menschelijkheid bij hen daarover zullen kunnen triomferen. Doch de regering toeve niet te lang, want in trouwe, de toestand van de kolonie, met betrekking tot de slavernij, is hoogst gevaarlijk.

— Ook in Luxemburg is eene bank gevestigd. *Zij* zal den titel voeren van Internationale bank in Luxemburg. Het grondkapitaal is op 100 millioen fr. in aandeelen van 500 fr. bepaald. De bevoegdheid der bank is hoofdzakelijk dezelfde als die van het Crédit Mobilier te Parijs en der bank te Darmstadt; alleen heeft de Luxemburgsche bank nog het regt, op alle plaatsen van Holland zoowel als van het buitenland filialen en agentschappen op te rigten; bovendien heeft zij het privilegie aanwijzingen op order en banknoten, op naam van den houder uit te geven. — Het bestuur bestaat uit negen leden, waarvan twee in Holland, een te Frankfort en zes waarschijnlijk te Keulen sullen wonen.

ENGELAND.

— De geboorte van een zoon aan Napoleon III wordt in alle morgenbladen besproken, en de toon die in de artikelen dienaangaande heerscht, is nog al verschillend. De *Morning Post* en *Herald* verschijnen met een feestelijken gelukwensch, en begroeten deze gebeurtenis niet alleen als eene gewigtige voor Frankrijk, maar ook voor Engeland, Europa en de geheele wereld. De *Morning Star*, welke heden morgen voor het eerst verschijnt, ziet er een gunstig voorteeken in, dat het eerste leading-artikel van haar eerste nommer aan eene gebeurtenis gewijd is, welke naar men hoopt, de herstelling des vredes tot onmiddelijk gevolg hebben zal. Als een middelijk gevolg daarvan verwacht de *Morning Star* een tijdperk van liberalismus en vrijen handel in Frankrijk, en aldus voorspelt zij in hare eerste redenering met eene welgevallige zinspeling op de „Morgenster," die heden aan den onbewolkten horizon opgaat, Engeland en Frankrijk eene gelukkige toekomst. Ook de *Morning Chronicle* knoopt aan hare gelukwenschingen de hoop en de uitnoodiging, dat Napoleon III de Franschen naar de school der zelfregering moge zenden, om voor zijn eerstgeborene de liefde en toegenegenheid van een vrij volk te kunnen verwerven. Niet geheel en al zoo zoet laten zich andere organen uit. De *Daily News* heeft medelijden met den ongelukkigen zuigeling wegens de stijve formaliteiten, waarmede men zijne eerste verschijning in dit jammerdal omgeeft en die alleen strekken kunnen, om den spotlust der Franschen gaande te maken. Er ontbreekt daaraan nog slechts een hof-astroloog met zijn horoskoop, om de middeleeuwsche gebruiken en goochelspelen volledig te maken. Reeds is de onschuldige zuigeling een voorwerp van afkeer voor de aanhangers der republiek en de volgelingen der Bourbons, terwijl de vrienden van rust en vrede het hoofd schudden wegens het vermeerderen van het aantal pretendenten. „God sta het arme kind bij, want hij is in eene ruwe wereld geboren," aldus eindigt dit dagblad.

De *Morning Advertiser* schijnt te trotsch op hare deugdzame reputatie, om zich onder de eerste gelukwenschers te scharen en neemt een hardnekkig stilzwijgen in acht. Hoezeer overigens Engeland de wittebroodsweken der alliantie reeds voorbij is, bewijst het lied, dat de grillige *Times* den jonggeboren prins in de wieg voorzingt. „Hetzelfde geluk, zegt dat blad, hetwelk Louis Napoleon uit de verbanning op den keizerstroon plaatste, heeft hem thans een erfgenaam geschonken, op wien zijne staten kunnen vervallen, en die in allen gevalle even goed aanspraak op de kroon van den eersten staat des vastelands heeft, als eenige andere Franschman. Hierop volgt de kwaadaardige herinnering, hoe de geschiedenis geleerd heeft, dat sedert de troonsbestijging van Lodewijk XIV, geen enkele Fransche koning of regent zijn zoon tot opvolger had, en het mag toch wel als liefdeloos beschouwd worden, het noodlot van den koning van Rome, van den hertog van Bordeaux, van den hertog van Orleans, van Berry, enz., den keizer der Franschen in het geheugen terug te roepen. De *Times* zegt daarop wel, dat zij niet bijgeloovig is, dat zij de bevestiging der nieuwe dynastie wenscht en verheugen zal, als het bestaan eens erfgenaams van den troon verhinderen zal, dat toekomstige aanslagen tegen den keizer plaats hebben; doch zij laat hierop weer volgen, dat men intusschen niet vergeten mag, dat het geboorteregt in Frankrijk niet langer den tooverglans der heiligheid bezit, zooals in vroegere tijden en thans nog in andere landen, en dat in Frankrijk de heerschappij op persoonlijke verdiensten en geluk steunen moet.

INGEZONDEN STUKKEN.

Wij beloofden in een vorig nummer aan onze lezers een geschiedkundig overzigt van de uitoefening der Katholijke eeredienst op Java. Wij moeten evenwel bekennen, dat wij noodzakelijkheidshalve kort moeten zijn, en alle pragmatische beschouwingen sullen achterwege laten.

Wij hebben vroeger, in 1847 reeds, een dergelijk overzigt geplaatst in de *Noordbrabander*; wij kunnen ons het juiste tijdstip niet meer herinneren. Wie van onze lezers die jaargang besit, vergelijke deze schets met de vroegere.

De uitoefening der katholijke eeredienst was tot op de komst van Daendels in 1808 niet openbaar toegelaten; veel minder is er bevorens eenige geestelijke functionaris op Java geweest. Daendels riep de uitoefening eerst in 't openbaar leven, en allereerst werden gemeenten gevormd te Batavia, Samarang, Soerabaya en Makassar. Sinds 1792 was het aantal katholijken, vooral onder de krijgslieden, zeer toegenomen; de Franschen waren de bondgenooten der Hollanders, ook in Indie, en van hier kan men de aansporing tot toelating afleiden.

De gemeente te Batavia erlangde het allereerst een eigen kerkgebouw, staande op Passar-Senin, ingewijd den 10 April 1808, door de priesters Lambertus Prinsen en Jacobus Nelissen. Dit gebouw, wegens bouwalligheid afgebroken, werd vervangen door het tegenwoordige op het Waterlooplein, ingewijd den 6 November 1829, door denzelfden L. Prinsen, destijds praef. apost. der Ned. Ind. missie. Dit kerkje is toegewijd aan S. Maria. Beide gebouwen werden opgetrokken onder het bestuur van kath. opperlandvoogden.

De Samarangsche gemeente bezit geen op zich zelf tot het doel opgetrokken gebouw, maar heeft in de stad (stadhuis-plein) een eenvoudig bedehuis, waarvan wij ons den tijd der inrigting niet herinneren. De eerste geestelijke alhier was sinds 1809, L. Prinsen.

De uitoefening der R. C. eeredienst te Soerabaya geschiedde van 1808 tot 1822 in eene particuliere woning, ten huize van den pastoor of in een daartoe gehuurd locaal. Wij herinneren ons het laatste, in zeker huis in de straat Katottan. In 1822 werd evenwel bij vrijwillige inschrijving door geheel Ned. Indie, en onder alle gezindten, klassen en standen, bijeengebragt eene som van *ƒ* 22000 waarvoor de thans nog bestaande kerk is opgebouwd, op een stuk gronds, dat door de Regering gratis werd afgestaan en ook gewijd aan S. Maria. De plaats is niet gelukkig gekozen: vooral was dit optemerken in vroegere jaren, toen in de de nabijheid artillerie-stallen en tijdelijke kazernen waren gebouwd, waardoor de eeredienst maar al te dikwerf geaccompagneerd werd door de wachttrompet, of door kazernerumoer. Dit is evenwel nu verholpen.

De eerste geestelijke te Soerabaya was de heer Willem Waanders, die vele jaren de gemeente bediende, en het kerkje inwijdde.

Alhoewel de Gouverneur-Generaal Daendels voor ieder der drie hoofdplaatsen twee geestelijke plaatsen bestemde, zoo blijkt echter niet dat die immer beide zijn vervuld geweest. In 1831 nog was er op iedere plaats slechts *één* geestelijke, dus in 't geheel drie op geheel Java. (1)

In 1836, toen de Pastoor J. H. Scholten praefectus apostolicus was, waren er nog slechts 4, (twee te Batavia). (2) En wanneer wij het naamregister voor 1847 openslaan, op bl. 179, vindt men er niet *één* meer vermeld, ofschoon voor iedere plaats twee vacatures uitgetrokken. Maar destijds was er een conflict ontstaan tusschen den Bisschop in partibus J. Grooff en de Regering, ten gevolge waarvan de uitoefening der R. K. eeredienst daadwerkelijk werd gestaakt. Ons lust geenzins, die zaak in alle bijzonderheden optehalen; de nieuwsgierige lezer kan het geheel verhaal vinden, in de *Katholijk*, April 1846, deel IX, en in zekere brochure, „*de uitzetting van Biss. Grooff*, 1846, Langenhuijzen te 's Hage," als mede in de *Katholijk* van Mei 1846, bl. 310, en in de *verdediging van den gewezen Gouv. Gen. Rochussen*, bl. 85. Ook wenschen wij geenzins in beschouwingen te treden over het wedervaren van de heeren Cartenstat, Grube en van Dyk, volgens het koninklijk besluit van 5 Mei 1846, noch over het Gouvernements besluit van 19 Januarij 1846, waarbij de titulair Bisschop J. Grooff, met zijne assistenten J. D. Escherich, A. Heuvels, B. Kerstens en J. van den Brand werden verwijderd buiten Nederlandsch Indie; noch van het wedervaren van eenige vroegere geestelijken. Sedert is de verhouding der geestelijken tot het bestuur veranderd, en heeft er geen conflict meer plaats gegrepen. Ook de daartoe leidende redenen kunnen wij schoon wij zulks wenschten in dit blad te doen niet ontvouwen.

Het aantal der katholijken op Java kan worden geschat op 6000, met de militairen samen genomen. In 1850 waren er, (volgens *J. Hageman, JCz. Aardrijkskunde van Java*, II. 223,) 1267 leden te Batavia, 1294 te Samarang en 737 te Soerabaya, benevens 3/5 der Europesche militairen. Deze cijfers loopen over de geheele kerkelijke jurisdictie van iedere standplaats, gelijk aan de Militaire afdeelingen.

Java was, van 1808 tot 1844 eene missie; de pastoor van Batavia was praefectus apostolicus. De eerste was Lambertus Prinsen, de laatste Johannes Hendrik Scholten. Sedert is Java het deel eener diocese; de pastoor van Batavia is Bisschop in partibus. Vóór 1846 waren de geestelijken Gouvernements ambtenaren: sedert zijn zij geeëmployeerden onder de bevelen van den titulair-bisschop, vicarius apostolicus. Vóór 1846 erlangden zij eene Gouvernements benoeming en personele bezoldiging; sedert staat de begeving der standplaats aan den titulair-Bisschop, en erlangen zij de voor de betrekking uitgetrokken besoldiging. Ook hierin (in de besoldiging) is in 1846 eene verandering gekomen.

Het personeel der geestelijken is bepaald op twee voor elke hoofdplaats. De tweede, kapellaan, is bij legertogten mobiel en wordt veldprediker. De eerste, de pastoor, is rondreizend leeraar in zijne afdeeling, op gezette tijden. Openbare reglementen van orde bestaan er niet, zoo als voor de protestantsche kerk.

(1) J. H. Scholten te Batavia; G. A. Mouriks te Samarang; A. Thyssen te Soerabaya.

(2) Scholten en N. Vredeveld te Batavia; A. Grube te Samarang. Thyssen te Soerabaija.

Zelf-ontbranding aan boord van Schepen.

Een ieder kan zich voorstellen welk eene ramp brand aan boord van een schip in zee kan worden, welke vreesselijke gevolgen zij kan hebben op eene drijvende massa hout, touwwerk, zeildoek en andere ligt brandbare stoffen.

Voor zoover de oorzaak ligt in aansteking door vuur of licht, gelden de gewone behoedmiddelen, die overal moeten worden in acht genomen, op een schip met meerder nadruk, orde en voorzigtigheid. Bij deze oorzaak kent men echter het begin van het kwaad, is daarbij tegenwoordig en alzoo in staat onverwijld maatregelen te nemen.

Doch er is eene nog veel gevaarlijker oorzaak, minder algemeen bekend en daarom ook minder bewaakt, namelijk de ontgloeijing en verbranding uit zich zelven, zonder aanraking van vuur of licht, van onderscheidene goederen in zekeren toestand. Doorgaans digt gepakt in de diepte van het scheepsruim, tusschen andere lading of voorwerpen geborgen, ontstaat daardoor de selfontbranding, een smeulend, vlamloos vuur, dat men in al zijnen verschrikkelijken omvang eerst ontdekt wanneer het binnen de ingewanden van het schip op eene reddelooze wijze heeft gewroet. Groot is het aantal schepen die door deze verraderlijke verwoesting vergingen; vermoedelijk vele van die van welke men nimmer meer eenig narigt kreeg. Aanzienlijk zijn de cijfers van menschenlevens en bezittingen op die wijze verloren ten gevolge eener kleine onachtzaamheid.

Het zal daarom niet zonder nut zijn te herinneren welke goederen het meest aan selfontbranding onderhevig zijn:

Zwartsel in eene ruime hoeveelheid in gewone vaten bewaard of in eenen zak opeengepakt; dit ontgloeit te eerder wanneer het met eene geringe hoeveelheid olie is bevochtigd;

Zeildoek beschilderd met olie, swartsel of oker; hetwelk opgerold en besloten geborgen is;

Steenkolen met gruis gemengd, in groote hoeveelheid in besloten plaatsen bewaard, inzonderheid wanneer deze brandstof in vochtigen staat verkeert;

Digtgepakte wollen en lakensche geverfde stoffen;

IJzervijlsel met water bevochtigd, vooral wanneer hetzelve met zwavel is vermengd;

Vochtig hooi en andere drooge kruiden; hennep met olie, en touwwerk met water of olie bevochtigd; kruiden in olie gekookt, indien een dezer stoffen geborgen is digt opeengepakt in groote hoeveelheid.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Nederl. schip *Cornelis Gips*, kapt. P. D. H. B. de Haan, hebbende uitmuntende inrigtingen tot den overvoer van PASSAGIERS. Deze bodem zal vermoedelijk tegen het einde van Junij van *Pasoeroeang* vertrekken.

Nadere informatien te bekomen bij den gezagvoerder in het MARINE HOTEL en bij

De Agenten,
(252) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het snelzeilend en bijzonder doelmatig ingerigt schip *OTTO*, kapitein Rotgans, voerende een geëxamineerden scheepsdoctor.

Deze bodem zal in de laatste helft dezer maand tot vertrek van *Pasoeroean* via *Batavia* gereed zijn.

De Agenten
(242) RUYL CRAMER & CO.

Voor den overvoer van Passagiers naar NEDERLAND wordt aangeboden het extra snelzeilend schip *CLAUDIUS CIVILIS*, kapit. Petersen.

Dit schip van ruime en luchtige inrigtingen voorzien, voert eenen bekwamen doctor en zal tegen het einde dezer maand tot vertrek naar *Nederland* gereed zijn.

De Agenten
(243) RUYL CRAMER & CO.

Naar SAMARANG en BATAVIA wordt voor vracht en passage aangeboden het snelzeilend barkschip *HAMADANY*, gezagvoerder C. B. Young, adres bij

De Agenten,
(239) PEREIRA & CO.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een *ZOON*, M. J. E. de Voogt, Molenbroek.

Toeban, 28 *Mei* 1856. (246)

Bevallen van een *ZOON* C. B. J. Diacont, geb. *Vaillant*.

Soerabaya, 22 *Mei* 1856. (230)

STERFGEVALLEN.

Het kindje, in welks geboorte wij ons op den 14den December 1855 mogten verheugen, werd ons heden tot onze bittere droefheid door den dood ontrukt.

Pasoeroewan, 9 *Mei* 1856. J. O. P. A. W. ANDELA, A. ANDELA, geb. Evers. (241)

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

M. M. Lucassen, van Braam Morris, D., Kemangleh 16 Mei. — A. M. S. Kulehkamp Lemmers, Musquetier, Z., Temangoong 16 Mei. — C. J. F. Winssers, Dettingmeijer, Z., Batavia 17 Mei. — M. F. Brumstede, Servatius, D., Bandong 23 Mei.

Getrouwd:

G. Fabius en J. E. F. Bouricius, Batavia 24 Mei. — J. A. Hofland met M. Paul, Poerwakarta 24 Mei. — P. C. S. Briet met J. C. Carabain, Pattie, 10 Mei. — N. Altheer met M. P. Trouerbach, Macassar 2 Mei.

Overleden:

Het Zoontje van G. L. Brocx, Batavia 8 Mei. — J. van Aken, Buitenzorg 13 Mei.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

27 Mei P. C. Krijgsman, van Probolingo; Mej. J. C. Bastiaanse, van Samarang. — 28 W. H. Coodoo, van Probolingo. — 29 J. Vreede, van Toeban; P. Mand, van Pasoeroean. — 30 Th. R. Stavers, van Toeban; B. J. van Eck, van Batavia; A. S. Fransen van de Putte, van Pasoeroean; P. W. Hoffland, van Batavia; A. K Mossembekker, van Samarang; J. Diederiks, van Batavia, D. M. Martens, en A. Ledeboer Pz. van Passoeroean. — 2 Junij H. C. van Franquemont, van Pasoeroean. —

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. G. Suter. — A. M. Bousquet en echtgenoot; gemagtigde de heer W. de Vogel te Samarang. — A. Salm.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van
Mei 27	Ned. Ind.	Alnoear Saljem.	Said Aboebakar bin Eijdroos.	Grissee.
„ —		Sarie Toendjoong.	Njio Djiemsien.	Balie (Boleleng).
„ 28	„ „	Stoomschip Banda.	C. C. L. Neijts.	Batavia.
„ —	„ „	Atiatul Moulah ths. hernd. Amsterdam.	Mohamat Yasin.	„
„ —	Engelsche	Anne Maclean.	P. M. Gaw.	Sidney.
„ 29	Ned. Ind.	Stoomschip Koningin der Nederlanden.	J. Prins.	Batavia.
„ —	„ „	Balheer,	Mohamat Seman.	Banjermassing.
„ —	Nederlandsche	Java Koerier.	F. G. Rienits.	Batavia.
„ —	Ned. Ind.	Maijmoan.	Sain Abd. Rachman bin Kasim.	Tagal.
„ 30	„ „	Machmoed.	Mohamat bin Malik.	Banjermassing.
„ —	Nederlandsche	Claudius Civilis.	J. F. D. Petersen.	Batavia.
„ —	Nnd. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoerpean.
„ 30	„ „	Hing Goan.	Maas agoos Mohmt. Taijeep.	(Balie Ampenan.)
Junij 1	Nederlandsche	Ternate.	T. Cars	Batavia.
2	„	Cornelis Gips.	P. D. H. B. de Haan.	„
„ —	Ned. Ind.	Stoomschip Ambon.	F. A. B. Hugenholts.	Makasser.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Naar
Mei 28	Ned. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Doris.	H. L. Muhldorff.	Balie (Badong.)
„ —	„ „	Pogosn Zephijr.	Ong Kimling.	Grissee.
„ 29	Nederlandsche	Menado,	W. G. Peetoom.	Batavia.
„ —	Amerikaansche	Philomela.	C. Redman.	Nederland.
„ —	Ned. Ind.	Otto.	W. G. Rotgans,	„ over Pasoeroean.
„ 31	„ „	Stoomschip Makasser.	F. H. Schmidt.	Molukkos over Makasser.
Junij 1	Nederlandsche.	Koophandel.	H. de Boer.	Nederland.
„ —	„	Jupiter.	G. J. van der Meij,	Nederl. over Samarang.
„ —	Ned. Ind.	Carolina.	Pa Jatie.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Little Tot.	Katjoong	„
„ 2	„ „	J. C. Ross.	J. G. C. Ross.	Rembang.
„ 3	Nederlandsche	Claudius Civilis.	J. F. D. Petersen.	Nederl. over Pasoeroean.
„ —	Ned. Ind.	Bella.	Werio.	Cheribon over Sidokaree.
„ —	„ „	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Oladuis Civilus.	J. F. Petersen.	Nederland	Ruyl Cramer & Co.
„	Java Koerier.	F. G. Reinits.	„	Fraser Eaton & Co.
Engelsche	Anna Mc Lean.	P. Mc Gow.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomboot Koningin der Nederlanden.	J. Prins.	Batavia en Samarang	„ „ „ „
Nederlandsche	Cornelia Geps.	B. De Haan.	Nederland	„ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de heeren de Haas, Schimmelpenninck en da Costa, benevens Z. M. troepen. — Met de Eng bark *Anne Macleen*, Mevr. M. Gaw. — Met het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren Hofland, de Steurs, van Haastert, Pabst, van Eck, Smidt, von Oven, Munig, Mossembekker, Z. M. troepen en bannelingen. — Met het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, luit. Binker, doktor Honig, de heeren Hoedt en fam., Valentine en fam., Andriessen, Mejufvrouwen C. en H. Andriessen, Stralendorf en Clignett, Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Makasser*, Z. M. troepen en bannelingen. Met het Nederl. schip *Jupiter*, luit.-ter-zee 1e kl. F. J. Abresch.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, korvet Nehalenia, de stoomschepen Etna, Onrust en Borneo; de brik de Haai en de schoenerbrik de Lansier; de schepen Ammana Tulbarie en Ternate; de stoomschepen Java, Banda, Koningin der Nederlanden; Ambon; de barken Fatal Maän, Adrakool Haer, Koophandel, Hamadany, Anoear Saliem, Atiatul Moulah ths. hernd. Amsterdam, Anne Maclean, Balheer, Java Koerier, Maijmoon, Hing Goan, Cornelis Gips; de brik Splendido; de schoeners Sarie Toendjoong en Machmoed.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

26 Mei de Ned. Ind. kotter *Paulina* gez. Saijman, van Japara.

28 Mei de Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gezagv. Said Abdul Kadir bin Achmat Edroos, van Balie Tiboekoes.

29 Mei de Ned. Ind. kotter *Krabbe* gezagv. Mardam, van Soerabaya.

30 Mei de Ned. Ind. bark *Otto*, gezagv. W. G. Rotgans, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

28 Mei de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gez. Saijman, naar Soerabaya.

30 Mei de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gez. Mardam, naar Soerabaya.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

25 Mei de Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Saik Alie bin Mohamat Molanella, van Probolingo.

30 Mei de Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gezagv. Sagiet, van Besoekie

31 Mei het Ned. Ind. schip *Alloosmanie*, gezagv. Said Achmat bin Aloewie Asegaf, van Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mifrejool Moelook, Maria Indram Elfoesoor, Sie Damar, Sophia; Fathool Haer, Mansoer, bark Maas Dennok, schip Alloosmanie en brik Sie Kanoegrahan.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 29sten Mei tot en met den 4den Junij 1856.

AANVOER.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. bark *Amsterdam*, gezagv. Mohamat Yasim, agent Gezagvoerder.

15 kisten en 6 stuks lijnwaden, 22 kisten wijn, 50 picols soga basten, Order; 50 vaten bier, 38 kisten wijn, 1 vaatje appelen, McMillan Marten & Co; 2 kisten elifantes, Adam & Co; 40 kisten en 20 vaten wijn, 10 kisten glaswerk, 120 kistjes siropen, Van Leeuwen & Co; 3 kisten diverse goederen, Bouman & Co; 150 kisten brandewijn, 3 balen provisien, 66 kisten wijn, Van Delden; 30 kisten wijn, Bechade; 15 pakken zeildoek, 15 vaatjes provisien, 355 pakken poetjook, 1 kistje snuif, L. Johan; 20 manden aardewerk, Martherus; en eenige kleinigheden, Order.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Sarie Toendjoong*, gezagv. Njio Djim Sien, agent Gezagv.

188 pakken tabak, ½ picol koffij, Tja Yonling.

Van Batavia per de stoomboot *Koningen der Nederlanden*, gez. J. Prins, agenten Fraser Eaton & Co.

38 kisten lijnwaden. 20 kisten sigaren, 16 binares opium, Fraser Eaton & Co; 29 kisten lijnwaden, 6 kisten lijnwaden, Adam & Co; 1 kistje en 1 pakje monsters, Ruijl Cramer & Co; 5 kisten lijnwaden, McMillan Marten & Co; 12 kisten lijnwaden, Fraser Eaton & Co; 9 kisten lijnwaden, Ruijl Cramer & Co; 10 kisten lijnwaden, Adam & Co; 8 kisten binares opium, Fraser Eaton & Co; 1 kist manufacturen, Van Leeuwen & Co; 1 wagen, 3500 sp. matten, ƒ 80,000 zilveren specie, 178 collies lijnwaden, meubels, diverse koopmanschappen, dranken en eenige kleinigheden, Order; 70 kisten opium, N. H. M.

Van Bandjermassing per de Ned. Ind. bark *Machmoot*, gezagv. Mohamat Malik, agent Gezagvoerder.

33 krandjangs gambeer, 6510 bossen rotting, 600 ps. maloekoe matten, 19 corgs. deksels, $56^{32}/_{100}$ picols was, Gezagvoerder.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Hing Goan*, gezagv. Mohamat Taijip, agent Tan Bindjang.

967 pakken tabak, 80 picols koffij, 11 picols olie, 110 picols dendeng, 56 stuks koehuiden, 95 picols kapas, 19 picols suiker en eenige kleinigheden, Tan Bindjang.

Van Batavia per het Ned. schip *Ternate*, gezagv. T. Carst, agent Cores de Vries.

52 tonnen teer, 470 tonnen steenkolen, W. Cores de Vries.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Bintang Timoor*, gezagv. Siem Koen Soen, agent Gan Tiongho.

220 picols olie, 60 picols koffij, 8 picols mangkoedoe basten, 35 ps. koehuiden, 2 picols smeer, 8 picols dendeng, 108 zakken tabak, Gan Tiongho.

Van Macassar per de stoomboot *Ambon*, gezagv. H. Hugenholts, agent W. Cores de Vries.

10 pakken was, Adam & Co; 90 pakken was, 9 collies diverse goederen, diverse Arabieren en Chinezen.

UITVOER.

Naar Samarang per het Ned. schip *Jupiter*, gezagv. G. van der Meij; 30 leggers arak, 10060 ps. Jav. sigaren, 1 kist cats. netten. Adam & Co.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Adenan*, gezagv. Hadjie Kamanodin.

50 picols oud ijzer, Gezagvoerder; 6 kisten lampen en dranken, Pereira & Co.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Doris*, gezagv. H. Muhldorff. 6 collies chins. goederen, Sie Lou Guij; 3 kisten opium, 2 balen madapollams, McMillan Marten & Co.

Naar Amsterdam per het Ned. schip *Koophandel*, gezagv. H. De Boer. $2001^{80}/_{100}$ picols suiker, 4840 picols koffij, 320 picols tin; 60 pic. rotting, N. H. M.

Naar Molukkos en Makassar per de stoomboot *Makassar*, gezagv. H. Schmidt.

5 kisten lijnwaden, Kervel & Co; 1 vat katjang-olie, 12 kisten en kistjes anijs, en diversen, Schimmelpenninck & Co; 2 kisten gedr. katoenen, McMillan Marten & Co; 1 kist gedr. katoen, Adam & Co; 29 vaten meel, de Brunel; 4 kisten lijnwaden, 8 vaatjes specie, Fraser Eaton & Co; 10 kisten lijnwaden, 105 vaatjes verf, Ruijl Cramer & Co; 1 oxhd. wijn, Gebr. van Delden; 20 kelders genever, 14 kistjes bessensap, 10 kisten likeur, 1 kist sokken, 1 kist klamboe-goed, Boumah & Co; 7 rotting matten, Gebr. Kocken; 223 collies diverse koopmanschappen, W. Cores de Vries; 39 collies diverse koopmanschappen, diverse Chinezen en Arabieren.

Marktprijzen.

Suiker No. 16 per picol ƒ 15.— Op levering afgedaan.
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
Koffij per picol. Nominaal.
Rijst (carga) per kojang ƒ 115.—
Id. (witte) „ „ ƒ 150.—
Koehuiden per 100 st. ƒ 300.—
Arak per legger.
Olie (Klapper) per picol.
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting ƒ 8 à ƒ 8½.—
Wisselkoers ƒ 102 à ƒ 103.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 8sten Junij des morgens ten half 9 ure.
Nederduitsch.
Ds. SCHIFF.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 8sten Junij des morgens ten half 9 ure.